

TORAH OHR • PARSHAS SHEMOS • MAAMAR 2

קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים...

“The voice of my Beloved!
Behold, He comes, leaping”

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/torah-ohr/shemos/2/

1 קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות. שדילג קץ הישועה מת"ל לרד"ו שנה.

"The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping over the mountains, skipping over the hills": [this means] that He leapt over the end-time of the deliverance, from 430 years to 210.

ולהבין ענין הגאולה ברוחניות כענין שכתוב הושיעה לו ימינו. וכתוב צדיק ונושע. וצריך להבין תחלה ענין הגלות וירידה צורך עלייה כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלה גם עלה.

And to understand the redemption in its spiritual sense, as in what is written, "His right hand has saved for Him," and it is written, "righteous and saved," we must first understand the matter of the exile, and [how] the descent is for the sake of an ascent, as it is written, "I will go down with you to Egypt, and I will also surely bring you up."

2 וכתוב וזה לך האות כי אנכי שלחתך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה דהיינו על הר סיני בשעת מ"ת שהי' גילוי אלהותו ית' פנים אל פנים.

And it is written, "And this shall be the sign for you that I have sent you: when you bring the people out of Egypt, you will serve G-d upon this mountain," that is, upon Mount Sinai, at the time of the Giving of the Torah, when there was a revelation of His G-dliness, may He be blessed, face to face.

ולהבין זה צריך להבין פי' הפסוק אנכי ארד עמך מצרימה שלכאורה אינו מובן שלשון זה

To understand this, we must understand the meaning of the verse "I will go down with you to Egypt," which at first glance is not understood, for this expression

לא שייך כ"א בלשון בני"א שמתחלה לא היה במקום ההוא ועכשיו יורד לשם משא"כ אצלו ית' הלא כתיב את השמים ואת הארץ אני מלא וגוי.

applies only in the language of human beings: one who at first was not in that place and now goes down there. But this is not so with Him, may He be blessed; is it not written, "I fill the heavens and the earth," etc.?

אך הענין דהנה ארז"ל מזכירין יציי"מ בלילות פי' בכל הגליות ושעבוד הדומות ללילות שכל בחי' הגלות הוא בחי' גלות מצרים.

But the explanation is this. Our Sages, of blessed memory, said, "We mention the Exodus from Egypt at night." This means: in all the exiles and subjugations, which are likened to nights; for every aspect of exile is the aspect of the exile of Egypt.

3 וכן ענין הגאולה כתיב כימי צאתך מאמ"צ אראנו נפלאות וכמו שהיה גלות מצרים בעבודה קשה בחומר ובלבנים וגו'.

And so too with the redemption: it is written, "As in the days of your going out of the land of Egypt, I will show him wonders." And just as the exile of Egypt was "with hard labor, with mortar and with bricks," etc.,

כך בכל בחי' גלות אף שאין דוגמתן ממש בגשמיות מ"מ יש בחי' עבודה קשה בחומר ובלבנים ברוחניות.

so in every aspect of exile, even though there is nothing actually like them in the physical sense, there is nevertheless an aspect of "hard labor, with mortar and with bricks" in the spiritual sense.

וכמ"ש בר"מ בחומר דא קל וחומר. ובלבנים דא לבון הלכתא. ובכל עבודה בשדה דא ברייתא:

As it is stated in the Ra'aya Mehemna: "'With mortar (chomer)': this is kal vachomer. 'And with bricks (leveinim)': this is the clarification (libun) of halachah. 'And with all labor in the field': this is the Baraisa."

4 ולהבין זה הנה דרשו בהגדה שמררו חיי אבותינו במצרים. פ"י כי האבות הן המדות אהו"ר ורחמנות וחיותם הם המוחין שהן החו"ב בגדלות ה' לדעת

To understand this: they expounded in the Haggadah, "that they embittered the lives of our fathers in Egypt." This means that the fathers are the emotive attributes (middos): love, awe and compassion. And their life-force (chayus) is the intellect (mochin), namely Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) concerning the greatness of G-d: to know

כי אין עוד מלבדו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת למעלה עד אין קץ ולמטה [עד] אין תכלית ולד' סטריין. שבהשכלה והבנה זו נולדה ונתעוררה מדת האהבה בקרב כל א' ואחד.

that there is nothing else besides Him, in the heavens above and on the earth below, upward to no end and downward [to] no limit, and to the four sides. For through this comprehension and understanding the attribute of love is born and aroused within each and every one.

5 וכן היראה כי כל ניצוץ מישראל יש בו בחי' אהבה ויראה והן הן עצמות הנשמה כמ"ש במ"א.

And so too awe. For every spark of Israel has within it the aspect of love and awe, and these are the very essence of the soul, as is explained elsewhere.

וכן כנס"י חבור כל הנשמות נק' בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנק' נדיב מפני שהוא איש חסד המתנדב חסד לכל העולמות עליונים ותחתונים ונק' אבינו וירשתנו ממנו.

Likewise the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), the joining together of all the souls, is called "daughter of the noble one (nadiv)," the daughter of Avraham our father. He is called nadiv because he is a man of kindness, who freely offers (misnadev) kindness to all the worlds, upper and lower; and he is called "our father," and our inheritance is from him.

רק מפני שהבחירה ביד אדם ויכולי בידו להפוך האהבה מאהבת ה' אל ההפוך לגמרי ע"כ צריך הוא לעורר את האהבה לה'.

Only, because choice is in a person's hand, and it is in his power to turn the love from love of G-d to the complete opposite, he must therefore arouse the love for G-d.

6 וע"ז מיוסד כל ענין שיר השירים אם תעירו ואם תעוררו כו'. והתעוררות האהבה היא ע"י קול דודי דופק וגו'.

And on this the whole matter of the Song of Songs is founded: "If you awaken and if you arouse," etc. And the arousal of love comes through "The voice of my Beloved knocks," etc.

וזהו שארז"ל אנשי יריחו היו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין בין אחד לואהבת כי מן התבוננות באחד אמת

This is [the meaning of] what our Sages, of blessed memory, said: the people of Jericho would "bundle" the Shema, and would not pause between "One" and "And you shall love." For from contemplating the true One,

כי אין עוד מלבדו ממילא נמשך התעוררות אהבה לה' בלי הפסק וע"כ מסיימין בק"ש אמת ויציב יציב הוא תרגומו של אמת

that there is nothing else besides Him, an arousal of love for G-d follows of itself, without a break. And therefore, in the Shema, we conclude with "True and firm (emes veyatziv)": yatziv is the Aramaic translation of emes,

אלא שאומרים גם בלשון תרגום לומר שהוא אחד אמת בין בגשמיות בין ברוחניות כי אין עוד מלבדו כתיב.

only we say it also in the language of the Targum, to say that He is truly One both in the physical and in the spiritual, for it is written, "There is nothing else besides Him."

אך כ"ז הוא בהיות החו"ב בגדולת ה' בהתבוננות גדול כמוחו ומחשבתו ועי"כ יכול הוא לעורר מדותיו אוי"ר בהתגלות לבו ע"י עומק המחשבה בלבד.

But all this is when there is Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) concerning the greatness of G-d, with great contemplation in his mind and thought; and through this he can arouse his emotive attributes (middos), love and awe, openly in his heart, through depth of thought alone.

אבל מי שמוחו קטן מהכיל התגלות אלהותו במחשבתו לעורר את האהבה הנה זאת עצתו אמונה לצעוק אל ה' בתפלה

But one whose mind is too small to contain a revelation of His G-dliness in his thought, so as to arouse the love: this is his faithful counsel, to cry out to G-d in prayer,

וכמ"ש צעק לבם כי הקול מעורר הכונה והתגלות לעורר את האהבה בהתגלות לבו ונק' בחי' זו בחי' מצרים מצר ים החכמה שירדה ונתלבשה במצר הגרון.

as it is written, "Their heart cried out." For the voice arouses concentration (kavanah) and revelation, to arouse the love openly in his heart. And this level is called the level of Mitzrayim (Egypt): meitzar yam, the strait of the sea of Chochmah, which has descended and become clothed in the strait of the throat.

7 וזהו ענין ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. כי בחי' גרון וחרון הכל אחד כידוע ל"ח.

And this is the meaning of "And Yaakov went out from Be'er Sheva and went toward Charan." For the aspect of garon (the throat) and Charon are all one, as is known to those who know the hidden wisdom.

וזהו ענין המרירות שמררו חיי אבותינו במצרים שחיות המדות ירדו ונתלבשו במצר הגרון. ועי"ז נעשו מרים כי אלו היו בבחי' באר שבע היו מתוקים ויותר טובים.

And this is the meaning of the bitterness, that "they embittered the lives of our fathers in Egypt": the life-force of the emotive attributes descended and became clothed in the strait of the throat. And through this they became bitter; for had they been at the level of Be'er Sheva, they would have been sweet, and better.

8 וזהו אנכי ארד עמך וכו'. פ"י אנכי מי שאנכי בחי" סוכ"ע בחי" אחד אמת ארד עמך שהוא בחי" ירידה כביכול מחמת שאין גלוי אלהותו ית' מתגלה כ"כ כ"א בבחי" מצרים

And this is [the meaning of] "I (Anochi) will go down with you," etc. That is: Anochi, He Who is Anochi, the level of the light that encompasses all worlds (sovev kol almin), the level of the true One, "will go down with you." This is a descent, as it were, because the revelation of His G-dliness, may He be blessed, is not so revealed, except at the level of Mitzrayim.

והיינו ע"י שהוא עמך כמ"ש גלו לאדום שכינה עמהם ולא נשאר כ"א בחי" האמונה הנטועה בלב כל ישראל שהם מאמינים בני מאמינים אפי' בגלות

And this is through His being "with you," as it is said, "They were exiled to Edom; the Shechinah is with them." And there remains only the level of the faith that is planted in the heart of all Israel, for they are believers, the children of believers, even in exile,

כמ"ש ויאמן העם אבל אינו דומה שמיעה לראיה שהיא בחי" גלוי אלהותו כמו שהיה בשעת מתן תורה בבחי'

as it is written, "And the people believed." But hearing is not comparable to seeing, which is the level of the revelation of His G-dliness, as it was at the time of the Giving of the Torah, at the level of

ראיה ממש ובזמן הגלות אין בחי' ראיה ממש בהתגלות זו אלא בבחי' מצרים שהוא ע"י הקול בחי' גרון הנ"ל:

actual sight. And in the time of exile there is no level of actual sight in this revelation, but only the level of Mitzrayim, which is through the voice, the level of the throat mentioned above.

9 והנה גם לזה יש רבות מחשבות הטורדות ומבלבלות התפלה. והן המה עונותיו המבדילין. ועצה היעוצה לזה הוא לעורר רחמים רבים ולא על עצמו

Now, even in this there are many thoughts that disturb and confuse the prayer, and these are his iniquities, which separate [him]. The counsel prescribed for this is to arouse great compassion, and not on himself;

כי אדרבה בזה הוא מעורר עליו את הדין שדנין אותו אם הוא ראוי להתפלל לפני ה' ולעבוד אותו for on the contrary, by this he arouses judgment upon himself, so that he is judged whether he is worthy to pray before G-d and to serve Him.

אלא שישוב אל ה' וירחמהו ברחמים רבים על גלות השכינה שהיא ניצוץ אלהותו המתלבש במחשבתו.

Rather, [it is] that he “return to G-d and have compassion on Him,” with great compassion over the exile of the Shechinah, which is the spark of His G-dliness that is clothed in his thought.

10 והמ"ז הם נקראו לבושים צואים. וע"ז יתמרמר מאד במר נפשו וע"ז יסורו הבגדים הצואים מעליו ונגלה כבוד ה' כמ"ש זרח בחשך אור לישרים. וכתוב וכבוד ה' עליך זרח. לעורר את האהבה.

And the foreign thoughts are called “soiled garments.” Over this he should be very embittered, in the bitterness of his soul; and through this the soiled garments will be removed from him, and the glory of G-d will be revealed, as it is written, “A light shines in the darkness for the upright,” and it is written, “And the glory of G-d has shone upon you,” to arouse the love.

11 וזה שכתוב כה אמר ה' ליעקב אשר פדה את אברהם כי ע"י מדת יעקב בחי' רחמנות הוא מעורר את האהבה בחי' אברהם. וז"ש וימררו את חייהם.

And this is what is written, “Thus says G-d to Yaakov, who redeemed Avraham”: for through the attribute of Yaakov, the level of compassion, one arouses the love, the level of Avraham. And this is [the meaning of] what is written, “And they embittered their lives.”

פי' וביאור הכתוב כי הנה הכתוב אומר איך שע"י גלות מצרים צריך הוא לשית עצות בנפשו לצעוק אל ה' בתפלה ולהתמרמר במר נפשו על חייו

The meaning and explanation of the verse: the verse is saying how, through the exile of Egypt, a person must take counsel in his soul to cry out to G-d in prayer, and to be embittered, in the bitterness of his soul, over his life,

דהיינו על חיות אלהות שכתוכו שהוא חיות העיקרית של האדם. משא"כ חיי עוה"ז אינם נקראים חיים כלל.

that is, over the G-dly life-force within him, which is the essential life-force of a person; whereas the life of this world is not called life at all.

12 וזהו בעבודה קשה. כי עבודה שכלב זו תפלה לצעוק אל ה' בבחי' צעק לבם בשביל גילוי אלהותו ית'

And this is [the meaning of] “with hard labor (avodah).” For “the service (avodah) of the heart: this is prayer,” to cry out to G-d in the manner of “their heart cried out,” for the sake of the revelation of His G-dliness, may He be blessed,

כמ"ש רוממות אל בגרונם שהוא התגלותו ית' ע"י בחי הגרון הנ"ל. ועי"ז וחרב פיפיות בידם להכרית כל הקליפות ותאוות שיש לאדם.

as it is written, "The exaltations of G-d are in their throat": this is His revelation, may He be blessed, through the level of the throat mentioned above. And through this, "and a double-edged sword in their hand," to cut off all the kelipos and cravings that a person has.

13 והנה כמו למשל חרב שהיא של ברזל קשה יכולה לעמוד אפי' בפני דבר קשה כאבנים ולא תפגום בהכאתו בהם. משא"כ אם היה הברזל רך. כך התפלה צריכה להיות קשה.

Now, by way of analogy: a sword of hard iron can hold firm even against something hard, like stones, and will not be dented when it strikes them; which is not so if the iron were soft. So too, prayer must be hard.

ולכן נק' עבודה קשה דהיינו לקרוא לה' לעמוד נגד כל מונע מבית ומבחוץ ולשבר כל הקליפות ותאוות החזקות להיות לבו נשבר בקרבו. ואפילו אם הוא כלב האבן ימוס.

Therefore it is called "hard labor": that is, to call out to G-d, to stand against every obstacle, from within and from without, and to break all the strong kelipos and cravings, so that his heart be broken within him. And even if it is like a heart of stone, it will melt.

והנה כ"ז הטורח הוא בשביל הגלות משא"כ כשהיה בית המקדש קיים שלא היו צריכין לתפלה

Now all this toil is because of the exile; whereas when the Holy Temple stood, they did not need prayer,

כי אז היה התגלות אלהותו במוחו ומחשבתו של אדם בהתרחבות (להאיר) [להעיר] את האהבה מקרב איש ולב עמוק בעומק המחשבה בלבד:

for then there was a revelation of His G-dliness in a person's mind and thought, expansively, to (illuminate) [awaken] the love from "the inner self of a man and a deep heart," through depth of thought alone.

14 וכן בענין התורה בזמן הגלות הוא בחומר ולבנים וגוי. וכמ"ש בר"מ. והענין הוא דכתיב ששים המה מלכות ושמונים פלגשים ועלמות אין מספר אחת היא יונתי תמתי. ופי' בזה ששים המה מלכות אלו ששים מסכתות.

And so too regarding the Torah: in the time of exile it is "with mortar and bricks," etc., as stated in the Ra'aya Mehemna. The explanation is: it is written, "There are sixty queens and eighty concubines, and maidens without number; one is My dove, My perfect one." And it is explained in the Zohar: "There are sixty queens": these are the sixty tractates;

15 ושמונים פלגשים אלו ברייתות. ועלמות אין מספר אלו ההלכות. אחת היא יונתי תמתי וגוי. "and eighty concubines": these are the Baraisos; "and maidens without number": these are the halachos. "One is My dove, My perfect one," etc.

ופי' תמתי שלימתי שאין שלימות אצלו כביכול זולת כנס"י כמ"ש והארץ הדום רגלי. וכתיב בנים אתם להוי' אלקיכם וברא כרעא דאבוה הוא.

And "My perfect one (tamasi)" is explained as "My completion": for He has no completeness, as it were, without the Congregation of Israel, as it is written, "And the earth is My footstool." And it is written, "You are children to G-d your G-d," and "a son is his father's leg."

16 והיינו מפני גילוי יחודו ית' בעולמות עליונים הוא בכל צבא מעלה כמ"ש וצבא השמים לך משתחוים שבטלים אליו במציאות בפועל ממש.

This is because the revelation of His unity, may He be blessed, in the higher worlds is in all the host on high, as it is written, "And the host of the heavens bow to You": for they are nullified to Him in [their] existence, in actual fact.

אך בעולמות התחתונים הנה עכו"ם המורדים ופושעים בו רק מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ליחד לבכם לאחד ולבטל רצונם מפני רצונו.

But in the lower worlds there are the worshipers of stars and constellations, who rebel and transgress against Him. Only "Who is like Your people Israel, one nation on earth," to unite their hearts to the One and to nullify their will before His will.

17 והוא כמו למשל אברי האדם שבטלים אליו ואפילו הרגלים שהוא לבר מן גופא ואפי' צפורני רגלו והיינו כל זמן שדבוקים בו.

This is like the analogy of a person's limbs, which are nullified to him, even the legs, which are "outside the body," and even his toenails; that is, as long as they are attached to him.

אבל כשנפרד אחד מאבריו. וכן צפורן הפורש מן האדם שוב אינו נחשב מכלל האדם מפני שאינו בטל אליו.

But when one of his limbs is separated, and likewise a nail that separates from a person, it is no longer counted as part of the person, because it is not nullified to him.

18 וכך בנפש האדם כתיב לתאוה יבקש נפרד שנפרד מיחודו ית' והוא כמו אבר הפורש מן האדם

So too regarding the human soul, it is written, "One who seeks desire is separated": that he has separated from His unity, may He be blessed; and he is like a limb that separates from a person,

והרי זה כאלו נקטע אחד מאבריו או נקצץ צפורן אחד מן הקומה שלימה של יוצר בראשית כביכול.

and it is as if one of His limbs were severed, or one nail clipped, from the complete stature of the Maker of creation, as it were.

אבל הבא לדבקה בו באמת הוא בטל לגמרי אליו ואין לו רצונות אחרים כלל כמו שכתוב מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו'. צור לבבי וחלקי וגו'. ועושה הקומה שלימה כביכול ולכן נק' תמתי.

But one who comes to cleave to Him in truth is utterly nullified to Him and has no other desires at all, as it is written, "Whom have I in heaven? And with You I desire nothing on earth," etc., "The Rock of my heart and my portion," etc. And he makes the stature complete, as it were; and therefore [Israel] is called "My perfect one."

19 והנה באתדל"ת אתדל"ע כמ"ש אני לדודי ועלי תשוקתו כי כמו שמעורר התשוקה בחדות ה' לעשות נחת רוח ליוצרו בשמחה כמ"ש ישמח ישראל בעשיו כך חדות ה' היא מעוזה וישמח ה' במעשיו.

Now, through an arousal from below [comes] an arousal from above, as it is written, "I am my Beloved's, and His longing is for me." For just as one arouses the longing, with the joy of G-d, to give gratification to his Maker with joy, as it is written, "Let Israel rejoice in its Maker," so "the joy of G-d is His strength," and "G-d rejoices in His works."

20 וזהו ובלבנים דא לבון הלכתא כי הנה כתיב שחורה אני ונאווה פי' כי התורה שבע"פ

And this is [the meaning of] “And with bricks”: this is the clarification of halachah.” For it is written, “I am black, yet comely.” This means that the Oral Torah

היא נראית לעין כל בבחי' שחורה שאין נראה בה שום אור כלל לפי שמדברת בעניני עולם הגשמי בעניני זרעים ובדבר שבממון בין איש לרעהו.

appears to every eye as “black,” in that no light at all is seen in it, since it speaks of matters of the physical world: matters of seeds, and monetary matters between a man and his fellow.

אבל באמת ונאווה שכל הדברים שבה יסודתם בהררי קדש מחכמה עלאה שכך עלה ברצונו וחכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו'.

But in truth [it is] “comely,” for all the matters in it have their foundation “in the holy mountains,” from the supernal Chochmah (wisdom); for so it arose in His will and wisdom, may He be blessed: “He is wise, but not with a knowable wisdom,” etc.

21 וזהו לבון הלכתא שההלכות הנראות כשחורות צריך ללבנם בלובן העליון ע"י חדות ה' היא השמחה

אמתית בה' אחד ולהבטל ברצונו ולא יבקש רצון אחר זולת רצונו ית' המלוכש בתורתו.

And this is “the clarification (libun) of halachah”: the halachos, which appear black, must be whitened with the supernal whiteness through the joy of G-d, which is the true joy in G-d, the One; and [one must] be nullified in His will, and not seek any other will besides His will, may He be blessed, which is clothed in His Torah.

וזהו קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך. פי' לך לעצמך כי ישראל עלו במחשבה תחלה וע"כ קומי לך להתכלל באחד.

And this is [the meaning of] “Rise up (kumi lach), My beloved, My fair one, and go forth (lechi lach)”: lach means “to yourself.” For Israel arose first in thought, and therefore “rise up to yourself,” to be included in the One.

22 והנה עד"ז מתעורר למעלה בחינת לובן העליון בהתגלות בבחי' הארת פנים. דהיינו התעוררות

השמחה וחדות ה' צהבו פניו.

Now, in the same way, there is aroused above the level of the supernal whiteness, revealed as the level of the shining of the Face; that is, the arousal of joy, and the joy of G-d: “His face beamed.”

כמ"ש יאר פניו אתנו סלה שהארת פניו היא אתנו ועל ידינו כפי מה שאנו מעוררים בחיי התגלות אלהותו כמ"ש כמים הפנים לפנים כו'.

As it is written, "May He make His face shine with us, Selah": the shining of His face is "with us" and through us, according to the measure in which we arouse the revelation of His G-dliness, as it is written, "As water [reflects] face to face," etc.

23 והנה תכלית ושלמות הגילוי הזה יהיה לעתיד לבא לימות המשיח שאז עין בעין יראו כבשעת מ"ת ויותר מזה שאילו בשעת מ"ת לא היה רק לפי שעה

Now the ultimate purpose and completion of this revelation will be in the Time to Come, in the days of Mashiach, when "they will see eye to eye," as at the time of the Giving of the Torah, and even more than that; for at the time of the Giving of the Torah it was only for the moment,

משא"כ לימות המשיח יהיה גילוי אלהותו לעד ולעולמי עולמים בלי הפסק. וזהו סלה שהוא לשון נצח.

whereas in the days of Mashiach the revelation of His G-dliness will be forever and to all eternity, without interruption. And this is [the meaning of] "Selah," which denotes eternity.

והנה בזמן הגלות צריך עמל ויגיעה רבה לקבוע בלבו השמחה אמתית בה' שהוא לבון הלכתא משא"כ לימות המשיח אז וראו כל בשר יחדו:

Now in the time of exile, great toil and labor are needed to fix in one's heart the true joy in G-d, which is "the clarification of halachah"; whereas in the days of Mashiach, then "all flesh will see together."

24 וכן בענין ובכל עבודה בשדה דא ברייתא. כי ברייתא בחי' לבר מן גופא שהם אברים החצוניים.

So too regarding "And with all labor in the field": this is the Baraisa." For Baraisa is the level of "outside (lebar) the body," which are the outer limbs,

והמשנה נק' אברים הפנימיים. וכל דבר שהוא שנוי בברייתא הוא מרומז במשנה כמו שאמר אילפא מאן דשאל לי בברייתא ולא פשטינא ליה ממתניתין.

and the Mishnah is called the inner limbs. And everything taught in a Baraisa is alluded to in the Mishnah, as Ilfa said: "Whoever asks me about a Baraisa and I do not resolve it (pashtina) for him from the Mishnah..."

פ"י פשטינא מלשון פשט את ידו שהוא לשון הושטת יד ואמר שיושיט את ידו ממתניתין לבאר הדין השנוי בברייתא ולא היה צריך ללמוד הברייתא בפ"ע כיון שהיא נכללת במתניתין.

The meaning: pashtina is from the expression "he stretched out (pashat) his hand," which denotes extending a hand. He said that he would stretch out his hand from the Mishnah to explain the law taught in the Baraisa, and he did not need to study the Baraisa on its own, since it is included in the Mishnah.

אך לא כל אדם זוכה לזה ושמו מוכיח עליו שלכן נק' אילפא מלשון אאלפך חכמה אאלפך בינה

But not every person merits this, and his name proves it: for this reason he was called Ilfa, from the expression "I will teach you (a'alefcha) wisdom; I will teach you understanding,"

ולכן היה מבין דין הברייתא מתוך המשנה. אבל אנחנו צריכין ג"כ לעסוק בדין הברייתא מתוך המשנה.

and therefore he could understand the law of the Baraisa from within the Mishnah. But we must also occupy ourselves with the law of the Baraisa from within the Mishnah.

25 וזהו ובכל עבודה בשדה. וזהו כמו למשל שמביא חטים מתוך הבית וזורעי בשדה מחוץ לעיר כך העוסקים בברייתא בדין השנוי במתניתין.

And this is "and with all labor in the field." It is like one who brings wheat from inside the house and sows it in a field outside the city: so are those who occupy themselves in the Baraisa with a law that is taught in the Mishnah.

והנה תכלית ירידה והגלות היא צורך עלייה גדולה שיאיר אור ה' בגילוי רב לימות המשיח:

Now the purpose of the descent and the exile is for the sake of a great ascent: that the light of G-d will shine in great revelation in the days of Mashiach.

26 וזהו קול דודי הנה זה בא מדלג על כו'. פ"י מלמעלמ"ט. על ההרים. פ"י כאדם שקופץ מהר להר ועי"כ הולך הרבה ביחד כך

And this is [the meaning of] "The voice of my Beloved! Behold, He comes, leaping over," etc.: that is, from above to below. "Over the mountains": like a person who jumps from mountain to mountain, and thereby goes a great distance at once. So too,

הנה ההרים העליונים הם בחי' חסד דאצי' שהוא חסד ה' ממש בגילוי רב ועצום ואתעדל"ע הוא ע"י אתעדל"ת

the supernal mountains are the level of Chesed (kindness) of the World of Atzilus (Emanation), which is the very kindness of G-d, in great and mighty revelation; and the arousal from above comes through the arousal from below,

אע"פ שיש הרבה מדרגות בנתיים. מקפץ על הגבעות. פי' גבעות הם האמהות בחי' מקבלים מן ההרים.

even though there are many levels in between. "Skipping over the hills": the hills are the Matriarchs, the level of recipients from the mountains.

דהיינו אפי' מי שאין לו בחי' האהבה מצד עצמו אך מפני שרואה ושומע תפלות אחרים מתעורר בו ג"כ.

That is: even one who does not have love of his own accord, yet because he sees and hears the prayers of others, it is aroused in him as well.

והנה ארז"ל על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה (זו תפלה) ועל גמ"ח שהם עצמן תקוני המדות שבין אדם למקום ושבין אדם לחבירו.

Now our Sages, of blessed memory, said: "The world stands on three things: on the Torah, on the service (this is prayer), and on acts of kindness." These are themselves the refinements of the emotive attributes (middos), between man and the Omnipresent and between man and his fellow.

והנה בענין תורה ותפלה כבר נתבאר בפסוק איך שהוא בחי' הגלות וכמ"ש לעיל. ובא ג"כ לפרש בענין תקוני המדות

Now regarding Torah and prayer, it has already been explained in the verse how this is the aspect of exile, as stated above. And it also comes to explain the refinement of the emotive attributes,

וזה נק' את כל עבודתם אשר עבדו בהם. כי העבודה היא מהם ובהם עצמן לתקן מדותיהם.

and this is called "all their labor which they labored in them (bahem)": for the labor is from them and in them themselves, to refine their emotive attributes.

ולזה צריך טורח עמל ויגיעה גדולה להפך מן ההפוך אל ההפוך ולשנות דרכו וטבעו ונקי עבודה מלשון עורות עבדים שצריך לעבד את המדות שיהיו מתוקנים לה' לבדו:

For this, great toil, labor and exertion are needed, to turn from one opposite to the other and to change one's way and nature. And it is called avodah (labor) from the expression "tanned (avudim) hides": for one must tan (le'abed) the emotive attributes so that they be refined for G-d alone.

27 ועצה היעוצה לזה מ"ש בפרך ויש בו ב' פירושים. אחד לשון טורח ומלאכה כבידה. ולא מפני כבדות המלאכה מחמת עצמה

The counsel prescribed for this is what is written, "with rigor (befarech)." It has two explanations. One is an expression of toil and heavy work; and not because of the heaviness of the work in itself,

אלא כעין שדרשו רז"ל גבי פרעה בפרך נתן מלאכת נשים לאנשים שהגם שבאמת מלאכת נשים קלה ממלאכת האנשים אעפ"כ היתה כבידה עליהם מפני שהוצרכו לשנות טבעם ורגילותם.

but rather like what our Sages, of blessed memory, expounded concerning Pharaoh: "With rigor (befarech): he gave women's work to men." For although in truth women's work is lighter than men's work, it was nevertheless heavy for them, because they had to change their nature and habit.

28 וכן בענין תקוני המדות אהוי"ר שבין אדם למקום. הן בבחי' סור מרע הן בבחי' וע"ט צריך הוא לשנות רגילותו וטבעו.

So too regarding the refinement of the emotive attributes of love and awe, which are between man and the Omnipresent: whether in the mode of "turn away from evil" or in the mode of "do good," one must change his habit and nature.

ופי' הב' הוא לשון פה רך. וזה ישים האדם ללבו כמו כעס וקנאה וגדלות והתרוממות אחד על חבירו. זה הכלל מענה רך ישיב חימה.

The second explanation is an expression of "a soft mouth (peh rach)." And a person should take this to heart in [matters] such as anger, envy, pride and exalting oneself over one's fellow. This is the rule: "A soft answer turns away wrath,"

ולא חימה של חבירו בלבד אלא אף חימה שבו. דהיינו כל המדות רעות שבין אדם לחבירו שיסודם היא בחי גבורות. והמ"י:

and not only the wrath of his fellow, but even the wrath within himself; that is, all the bad traits between man and his fellow, whose root is the level of Gevuros (restraint). And the discerning will understand.

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Copy, print and share it freely, crediting Kehot Publication Society and likuteitorah.com; it may not be sold. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/shemos/2/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok